

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Marii Mercatoris S. Augustino Æqualis Opera Quaecumque Extant

[Complectens Ea Quæ Ad Hæresim Nestorianam Spectant]

Marius <Mercator>

Parisiis, 1673

Sermo Quartus Nestorii De Incarnatione, qui primus atque extemporalis
adversus Procli orationem panegyricam in virginem Theotokon.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14215

Δελετηρῶν a Græcis olim mense Decembri celebrato, neque certam esse, quod eo loci confectimus; neque, ut esset, valere satis ad difficultatem tollendam, siquidem historia ratio vetat, ne panegyricus sermo Procli in aliud tempus differatur.

Quo argu-
mento.

IN INCARNATIONEM, &c.] Nestorius in suo impietatis sermone nefarie multa protulerat, sed hæc præsertim quinque. Beatam Virginem non esse Θεοτόκον, id est, Deum non peperisse. Purum fuisse hominem, quem Virgō peperit, nec a creatura gigni posse creatorem. Spiritum sanctum creasse templum, quod Verbum inhabitaret. Deum non posse vere dici passum aut mortuum. Θεοτόκον defensores mysterium divinæ Incarnationis ridendum gentilibus traducere, Arianisque arma suppeditare adversus catholicos.

Hæc omnia perstringit Proclus, triaquis in contrarium dogmata demonstrat: nempe qui genitus est a Virgine, purum non esse hominem, sed vere Deum; Deum vere passum ac mortuum; beatam Virginem proprie Θεοτόκον appellandam. Quartum quiddam obiter attingit, quod tamen Nestorio bilem vehementer accendit, ut id postmodum, qua data occasione acriter oppugnaret, pontificem nostrum vere esse Deum.

Quo interpre-
te.

INTERPRETE, UT QUIDEM VIDE-
TUR, MARIO MERCATORE.] Cur ita videatur, contra opinionem nonnullorum versionem orationis tribuentium Dionysio Exiguo, facit primo, quod cum nemo veteris hujus versionis auctorem crediderit Dionysium Exiguum, ante Vincentium Richar-

dum, qui nuper edidit in lucem omnia Procli opera, & eruditum Labbeum, qui Richardo consensit; uterque tamen non vehementer id asseruit, sed ille, fortasse ita rem se habere dicit; iste Vincentii dictum præstare noluerit, de Dionysio contentus scribere in hæc verba: *Ab eodem auctore ex Græco reddita dicitur oratio Procli de laudibus Virginis.* Facit deinde, quod Richardi ratio ex stylo petita, illud ipsum evertat, propter quod stabilendum affertur: neque enim idem est, quod aiebat, veteris interpretis, ac Dionysii stylus, licet utriusque dictio sive humilis, sive neglecta sit; potest enim videri id affectasse interpretes, ut tanto sincerius auctoris sensum exprimeret, quanto minus a phrasi Græca recederet, quod Mercator in re simili de se profitetur. Facit denique, quod cum in antiquiscodicibus manuscriptis, & in Vaticano maxime, vnde exscriptit Richardus, ignotus dicatur, relinquatur locus conjecturæ. Quoniam igitur isthæc versio non abhorret a ratione interpretandi, quam Mercator secutus est in vertendis de verbo, ut ait, ad verbum Nestorii & Cyrilli scriptis Græcis, non improbabilius credi potest hujus versionis auctor. Fides augeri potest, vel ex eo, quod sin minus Mercator Procli orationem Latinitate donasset, peccasset procul dubio in consilium, quo voluit *blasphemiam Nestorii a fidelibus lingua sua fratribus cognosci & vitari.* Intelligi enim vix ac ne vix quidem potuerint, quæ quarto quintove sermone continentur, imo & sequentibus; quæque in ipsis Cyrilli epistolis, & aliis in libris, nisi perspecta Procli, in quem vnum maxime Nestorius spectabat, oratione: his enim omnibus vel vna, vel maxime, argumentum præbuit.

In lib. de scriptis
tutis, verba
Dionysii.

In præf. ad
varias Nestor.
serm.

Vatic. cod.
manuscripto
2836.

part 5
Nest
num
cler
ria
Cal
cul
6 d
Ve
or
110

SERMO QUARTUS NESTORII
DE INCARNATIONE,

qui primus atque extemporalis adversus Procli orationem
panegyricam in virginem Θεοτόκον.

I.
Exordium a
pietate popu-
lorum erga
beatam Vir-
ginem.

Compendio-
sum totius
sermonis ar-
gumentum
contra duas
nativitates
Christi, qua-
rum in altera
sine matre est,
ut plasmator;
in altera sine
patre, ut plas-
matus.
Orat paneg.
num. 4.

II.
Arguit illud
Procli: Natus

MATORES Christi popu-
los plausus his conferre,
qui pro beata Maria impendunt sermonis officium, non est mirandum: hoc ipsum enim quod templum facta est dominicæ carnis, excedit omne quod est laude dignissimum. Sed in illud vestra amabilitas debet intendere, ne cum plusquam oportet aut decet, circa illius beatæ honorem, laudemque versamur, dignitatem Dei Verbi confundere videamur, bis eum faciendo generatum. Et ut rem intelligatis, simpliciore sermone fungamur, utamurque eloquio omnibus ad capiendum facillimo, ne auditorum quod dicitur excedat auditum.

Qui Deum simpliciter dicit de Maria natum, primo omnium nobilitatem

gentibus prostituit dogmatis, atque exponens in medium, vituperandum id ridendumque proponit; statim enim paganus cum reprehensione accipiens, quia de Maria Deus est natus, inferet adversus christianum: necessario enim qui dicit simpliciter de Maria natum Deum, & non illum, qui natus est, conjunctione duarum naturarum, divinæ scilicet & humanæ, Deum esse reputaverit, audiet: Ego natum & mortuum Deum & sepultum adorare non queo. Liquida autem divisio dogmatis ista est: Qui natus est, & per partes incrementorum temporibus eguit, & mensibus legitimis portatus in ventre est, hic humanam habet naturam, sed Deo sane conjunctam.

Aliud est autem dicere, quia nato de Maria conjunctus erat Deus ille, qui est Verbum Patris, quod est liquidissimum ac firmum atque irreprehensibile gentilibus; &

est ex muliere
Deus.
Num. 1.
Quasi gentili-
bus Deo
myl
Incarnationis
ridendum
prepararet.

III.

aliud, quia ipsa divinitas indiguit nati-
tate in mensibus decurrente: Verbum
enim Deus temporum est opifex, non in
tempore fabricatus.

IV. Divisionem igitur super hoc preceden-
tis magistri valde sum admiratus dicentis:
*Qui ex muliere natus est, nec Deus nu-
dus, nec purus homo;* quia neque Deum
oportet dicere nude, & utcumque gene-
ratum: nemo enim, qui se est antiquior,
generat; nec iterum humanitatem nudam
esse, profitendum est, sed humanitatem
conjunctam Deo, esse generatam.

V. In illud attractos vos esse volo, qui
estis intenti examinatores religionis; (hanc
enim & de vobis, quam de Antiochenis,
habeo opinionem) in illud ergo, ut dice-
bam, attractos vos esse volo, quia Deus
pontifex factus est, ferre non possum: si
enim Deus opifex & pontifex est, cujus
a pontificibus legatio exhibenda est?

VI. Hæc ad vestram dilectionem fermoci-
natus sum, & dicerem plura, nisi hoc sub-
intrasset animum meum, quod Ecclesia
doctoribus videor contraria disputare.

Volo igitur vos perspicaces esse in exa-
minandis dogmatibus, & neque susceptam
humanitatem a Deo Verbo confundere,
neque hominem nudum eum, qui natus
est dicere; sed nec Deum Verbum con-
temperatum, vel commixtum propriam
amississe essentiam.

VII. Propterea enim, discipulis in stupore
constitutis, tempore quo sublevatur in cal-
lum, & apud se quantum arbitrandum
est, hoc reputantibus: putasne resoluta est
humana natura? putasne in cælis in ead-
em essentia permanet? Et eis de hac vi-
sione stupentibus advenientes Angeli di-
cebant: *Hic IESUS qui videtur, hic qui
mensium incrementis indiguit, hic qui
mortuus est, hic qui crucem pertulit, sic
veniet quemadmodum vidistis eum ascenden-
tem in calum.* Et iterum beatus Paulus in
Actibus Apostolorum: *In viro, inquit, in
quo decrevit Deus iudicare orbem terræ, fidem
prestans omnibus, suscitans eum a mortuis.*
Nunquid Verbum Deus surrexit a mor-
tuis? Si autem vivificator mortificatus est,
quis erit qui conferat vitam?

VIII. Præter hoc & Arianis hinc valde re-
prehensibiles sumus; si enim utcumque
natum Deum Verbum & simpliciter no-
minemus, vide ex hoc quid conficiatur.
Dicis simpliciter: Deus est qui natus est
de Maria; statim hæreticus infert repre-
hendens: Ergo immerito nos arguitis, fi-
lium minorem patre & creatum dicentes;
quoniam apud vos etiam hoc in confes-
sione est, inquit, Verbum Deum esse,
qui natus est de Maria.

IX. Audi, quæ idem Deus Verbum de se

ipse testatur: *Eantes renuntiate fratribus
meis: Vado ad Patrem meum, & Patrem ve-
strum, Deum meum, & Deum vestrum.* Sed
cum hoc diceret, qui natus est de beata
Maria, humanitate quidem nobis confub-
stantialis erat; in eo autem quod conjun-
ctus Deo, nostra erat longe, quia Deus,
substantia melior.

Tunc illorum blasphemia liberaberis:
& facile ac breviter sacramentum religio-
nis edices hoc modo: Alius quidem Deus
Verbum est, qui erat in templo, quod
operatus est Spiritus, & aliud templum
præter habitantem Deum. Templi est mor-
te dissolvi; inhabitantis autem templum,
id ut resuscitet, proprium est. Non hic
meus sermo, sed vox est Domini: *Solve
templum, inquit, hoc, & in triduo suscitabo
illud.*

Conjunctionis igitur confiteamur vni-
tatem, naturas autem & substantias du-
plices, alioquin invenietur Verbum esse
sancti Spiritus creatura: quid enim ait E-
vangelista? *Quod in ea natum est, de Spiritu
sancto est.* Quod si Verbum Deus nudus ac
solus erat, qui natus est, nec, quod dicit
Evangelista, Spiritus creavit illius tem-
plum in beata Maria, invenietur Deus
Verbum sancti Spiritus opificium.

Fugiamus itaque hujus confusionis er-
rorem: Dominum nostrum Christum, se-
cundum naturam, duplicem dicamus; se-
cundum quod est Filius, vnum.

Ego autem quibusdam mihi & illud
renuntiantibus, cum lætitia sæpius risi,
quoniam, inquit, Episcopus, quæ Pho-
tini sunt, sapit, *nescientes neque que lo-
quuntur, neque de quibus affirmant:* hoc
enim quod a me dicitur, Photini eversio
invenitur. Photini enim sensus a partu
Mariæ Verbo Deo dat principium, me
dicente Verbum Deum semper existere
ante sæcula.

Ad illos mihi quidem proverbialis ser-
mo sufficiat: *Noli respondere imprudenti se-
cundum imprudentiam ejus.* Vos autem volo
perspicaces examinatores dogmatum, ne-
que plausibus uti, neque attrahi sermonis
illecebra, neque dogmatum aliquid, exa-
minatamque rationem novitatis præsum-
ptionem putare, sed veritatis eam magis
gloriam judicare.

EXTEMPORALIS, &c.] Facultate dicendi
Ex tempore valuisse Nestorium, testatur So-
crates; eamque ostentasse, ex sermone quarto in
Pelagianos constat. dixisse vero in præsentem, ser-
mo totus demonstrat, & hæc maxime verba:
*Divisionem super hæc precedentis magistri valde
sum admiratus, &c.* Hæc enim appellatione
precedentis magistri, significari solebat is, cujus
sermonem exciperent præsidentes Episcopi. Ita
Nestorius sermone penultimo: *Dulcem nobis
precedens doctor caritatis mensam apposuit, &c.*

Abutitur ver-
bis Christi.
1649. 10. v. 17.

X.
Ad repugnand-
um Proclō.

1649. 1. v. 19.

XI.
Matth. 1. v. 10.

XII.
Iterum ca-
lumniam
struit catholi-
cis.

XIII.
Purgat se cri-
mine confen-
sionis cum
Photino.
1. Tim. 1. v. 7.

Epilogus ar-
rogantæ &
calumnix ple-
nus.
Prov. 26. v. 4.

Quo tempore
habitus ille
sermo.

Num. 4.

